

Nr 44

Utlåtande i anledning av motioner om en översyn av de kommunala naturvårdsombudens uppgifter.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 291 av herr *Svanström m. fl.* och II: 357 av herrar *Johansson* i Växjö och *Sundkvist*, har hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en översyn av de kommunala naturvårdsombudens uppgifter i enlighet med vad i motionerna anförts.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionerna från *statens naturvårdsverk*, *Svenska kommunförbundet* och *Svenska stadsförbundet*. Se *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottet. Yrkanden om utredning rörande utformningen av kommunernas medverkan i naturvårdsarbetet har under senare år vid några tillfällen framförts i motioner till riksdagen utan att föranleda någon riksdagens åtgärd. I dessa sammanhang har bl. a. erinrats om det av riksdagen godkända uttalandet i prop. 1963: 71 att kommunerna bör ha frihet att vid behandlingen av naturvårdsfrågor i organisatoriskt hänseende anpassa sig till vad som är mest praktiskt för deras vidkommande. Nu föreliggande motioner har också avstyrkts av de i ärendet hörda remissinstanserna under framhållande av bl. a. naturvårdsproblemens starkt skiftande karaktär i olika delar av vårt land.

Utskottet, som under angivna omständigheter inte finner anledning föreslå någon åtgärd i anledning av motionerna, hemställer

att riksdagen lämnar motionerna I: 291 och II: 357 utan åtgärd.

Stockholm den 26 november 1968

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s)*, Hedström (s), Carl Eskilsson (h), Skårman (fp), Hermansson (cp), Magnusson (s)*, Augustsson (s), Lundberg (h)*, Karl-Erik Eriksson (fp) och fru Lundblad (s);

från andra kammaren: herr Hansson i Skegrie (cp), fru Lindskog (s), herrar Arweson (s), Eliasson i Moholm (h)*, Johanson i Västervik (s), Persson i Skänninge (s), Nilsson i Lönsboda (fp)*, Eskilsson i Likenäs (s)*, Åberg (fp)* och Sundkvist (cp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Sundkvist* (cp).

Bilaga

Yttranden över motionerna I:291 och II:357

Statens naturvårdsverk (15.3.1968)

Statens naturvårdsverk anser sig inte kunna tillstyrka bifall till motionerna och anför därvid följande synpunkter.

En aktiv kommunal medverkan utgör en väsentlig förutsättning för möjligheterna att hävda naturvårdens intressen. Kommunernas uppgifter har — bortsett från stadgandet i 2 § naturvårdslagen samt vissa bestämmelser i naturvårdskungörelsen — inte närmare reglerats i lagstiftningen. Departementschefen har emellertid i propositionen 1963:71 s. 115 uttalat, att kommunerna borde ha frihet att vid behandlingen av naturvårdsfrågor i organisatoriskt hänseende anpassa sig till vad som är mest praktiskt för deras vidkommande samt att, om ej annat beslutas eller gäller på grund av särskild författning, det bör ankomma på kommunens styrelse att handlägga naturvårdsfrågorna.

Den kommunala naturvårdsverksamheten bedrivs f. n. på olika sätt i skilda delar av landet. I flera kommuner har man skapat särskilda organ såsom naturvårdsnämnder eller i några fall, t. ex. i Södermanlands län, tillsett särskilda naturvårdsombud, medan i andra kommuner dessa uppgifter överlåtits på befintligt organ. I åtskilliga kommuner återigen har naturvårdsärendena inte anförts visst organ utan handhas som regel av kommunalnämnd eller drätselkammare. Dessa och likartade spörsmål har behandlats i statens naturvårdsnämnds remissvar över motionerna I: 336 och II: 403 angående kommunala natur- och viltvårdsnämnder till 1966 års riksdag (JoU 1966: 24) samt över motionerna I: 637 och II: 811 angående exploatering av grustäkter till 1967 års riksdag (3LU 1967: 22).

Formen för kommunernas medverkan i naturvårdsärenden är således mycket skiftande. En av anledningarna därtill torde, förutom bristen på närmare reglering, vara att naturvårdsproblemen är högst varierande i olika landsdelar. Härtill kommer att en tätortskommun oftast har helt andra naturvårdsproblem än en glesbygdskommun.

Att finna en enhetlig form för kommunernas medverkan torde med hänsyn till vad sålunda anförts vara vanskligt. Om emellertid en reglering skall komma till stånd, anser naturvårdsverket starka skäl tala för att ansvaret företrädesvis lägges på ett kommunalt organ och inte på en enskild person, vilken som regel torde ha avsevärt sämre möjligheter att hävda naturvårdsintressena.

Svenska kommunförbundet (14.3.1968) och Svenska stadsförbundet (25.3.1968)

De båda förbunden avstyrker motionerna med följande motivering.

Några lagföreskrifter om kommunala naturvårdsombud finns inte. I ett antal kommuner har emellertid efter framställning från länsstyrelsen utsetts

en speciell kontaktman mellan länsstyrelsens naturvårdssektion och kommunen. Denne benämnes ofta naturvårdsombud. I en del fall är det kommunala förtroendemän som utsetts, i andra är det någon kommunal tjänsteman, i åter andra har någon för naturvårdsfrågor speciellt intresserad i den kommunala verksamheten ej engagerad person utsetts.

Naturvårdsfrågorna måste av kommunerna ägnas betydande uppmärksamhet i samband med ställningstaganden till markdisposition och bebyggelsefrågor. Även inom många andra sektorer av kommunal verksamhet kommer naturvårdsaspekterna in. Frågan om kontaktvägar mellan kommunerna och de statliga regionala och centrala organen inom naturvården behöver därför beaktas. Vissa förberedande kontakter har förekommit härom mellan kommunförbunden och naturvårdsverket.

Vid lösning av dessa kontaktfrågor måste observeras att kommunernas organisation är uppbyggd på olika sätt med hänsyn till storlek och struktur. Det är enligt styrelsens mening därför inte lämpligt att nu söka åstadkomma någon enhetlig instruktion eller arbetsordning för hur naturvårdsfrågorna i kommunerna skall handläggas.